

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy”

[COM(2017) 11 final – 2017/0004 (COD)]

(2017/C 288/07)

Sprawozdawczyni: **Marjolijn BULK**

Wniosek o konsultację	Parlament Europejski, 19.1.2017 Rada, 16.2.2017
Podstawa prawna	Artykuł 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	24.1.2017
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa
Data przyjęcia przez sekcję:	3.5.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	31.5.2017
Sesja plenarna nr	526
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	149/0/3

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie procesu przeglądu dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i jest gotów wnieść swój wkład do tej ważnej debaty.

1.2. Komitet apeluje do Komisji o przeprowadzenie oceny skutków ewentualnego rozszerzenia zakresu stosowania dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów (CMD) na substancje działające szkodliwie na rozrodczość.

1.3. Komitet zdecydowanie zaleca, by podczas przeglądu CMD i zaplanowanych na 2018 r. zmian zwrócić większą uwagę na narażenie kobiet na działanie rakotwórczych czynników podczas pracy.

1.4. Zdaniem EKES-u Komisja powinna usprawnić wspólną metodykę przyjmowania wiążących dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego (BOELV) w CMD w porozumieniu z partnerami społecznymi, państwami członkowskimi i innymi zainteresowanymi stronami.

1.5. BOELV należy określić na podstawie dowodów naukowych i danych statystycznych, przy uwzględnieniu różnych czynników, takich jak wykonalność i możliwości pomiaru poziomów narażenia. Podejście oparte na ryzyku stosuje się w Niderlandach i Niemczech. Pomaga ono określić BOELV poprzez uwzględnienie poziomu ryzyka jako głównego wyznacznika kompromisu społecznego.

1.6. Zdaniem EKES-u konieczne jest wprowadzenie programów w celu zaproponowania kontroli zdrowia przez całe życie wszystkich osób, które były narażone na działanie czynników rakotwórczych w miejscu pracy. Powinno się to odbywać w ramach krajowych systemów zabezpieczenia społecznego bądź publicznych systemów opieki zdrowotnej.

1.7. Komitet podkreśla, że w celu poprawy ochrony w miejscu pracy przed czynnikami rakotwórczymi, mutagenami i substancjami działającymi szkodliwie na rozrodczość państwa członkowskie powinny dopilnować, by inspektoraty pracy posiadały wystarczające zasoby finansowe i ludzkie w celu wypełniania swoich obowiązków.

1.8. EKES popiera wspólne stanowisko europejskich partnerów społecznych i zaleca przyjęcie BOELV dla formaldehydu.

1.9. Komitet zaleca, by przy ustanawianiu definicji spalin z silników Diesla (DEE) Komisja wzięła pod uwagę dane zebrane na ten temat przez Komitet Naukowy ds. Dopuszczalnych Norm Zawodowego Narażenia na Oddziaływanie Czynniki Chemiczne w Pracy (SCOEL).

2. Kontekst wniosku

2.1. Rak jest główną przyczyną zgonów związanych z warunkami pracy. W 2013 r. odnotowano w UE ok. 1 314 mln zgonów z powodu nowotworów. Ponad 100 tys. zgonów w UE było wynikiem nowotworów pochodzenia zawodowego. Rak stanowi pierwszą przyczynę zgonów związanych z pracą w UE. Około 20 mln pracowników w UE jest narażonych na czynniki rakotwórcze w miejscu pracy. W badaniu opublikowanym w 2015 r. przez niderlandzki Krajowy Instytut Zdrowia Publicznego i Środowiska ⁽¹⁾ szacuje się roczny koszt nowotworów pochodzenia zawodowego na 334 mld EUR.

2.2. Przepisy dotyczące ochrony pracowników zajmują się nowotworami pochodzenia zawodowego w wielu dyrektywach. Ogólne obowiązki zawarte w dyrektywie ramowej ⁽²⁾ z 1989 r. dotyczą wszystkich rodzajów ryzyka i określają ogólne środki, które należy wdrożyć w miejscu pracy. Dyrektywa w sprawie środków chemicznych ⁽³⁾ ma zastosowanie do wszystkich niebezpiecznych produktów chemicznych. Dyrektywa w sprawie azbestu ⁽⁴⁾ uwzględnia pewne szczególne potrzeby dotyczące zapobiegania chorobom związanym z azbestem. Najważniejszym konkretnym aktem prawnym jest przyjęta w 1990 r. dyrektywa w sprawie czynników rakotwórczych.

2.3. W dyrektywie CMD ustanowiono ogólne wymogi minimalne. Pracodawcy muszą identyfikować i oceniać ryzyko i zapobiegać narażeniu w przypadku wystąpienia ryzyka. Odpowiednie procesy lub czynniki chemiczne należy zastąpić procesami lub czynnikami chemicznymi, które nie będą stwarzały żadnego zagrożenia lub które będą stwarzały mniejsze zagrożenie, jeżeli jest to technicznie wykonalne. Jeżeli takie zastąpienie nie będzie technicznie wykonalne, chemiczne czynniki rakotwórcze muszą – stosownie do możliwości technicznych – być wytwarzane i wykorzystywane w ramach systemu zamkniętego, aby nie dopuścić do narażenia na ich działanie. Jeżeli wspomniane ograniczenie również okaże się niemożliwe ze względów technicznych, poziom narażenia pracowników na działanie tych czynników musi zostać zmniejszony do tak niskiego poziomu, na jaki pozwalają możliwości techniczne.

2.4. Poza wprowadzeniem wspomnianych ogólnych minimalnych wymogów, w dyrektywie ustanowiono dopuszczalne wartości narażenia zawodowego (OELV) na działanie określonych czynników rakotwórczych i mutagenów jako integralną część mechanizmu ochrony pracowników. W załączniku III do CMD uwzględniono konkretne BOELV dla określonych czynników chemicznych. Obecnie definiuje on wiążące dopuszczalne wartości narażenia zawodowego jedynie dla 3 substancji bądź procesów powodujących kontakt z nimi. Obejmuje to zaledwie ułamek pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych i mutagenów (CMR).

2.5. W 2016 r. Komisja Europejska zapowiedziała, że dyrektywa zostanie poddana przeglądowi w trzech etapach. W maju 2016 r. przyjęto wstępny wniosek, który jest obecnie przedmiotem dyskusji w Parlamencie Europejskim i w Radzie Ministrów. Drugi wniosek przyjęto w styczniu 2017 r. a trzeci przewidziano na 2018 r.

2.6. Przegląd CMD jest procesem w toku. W pierwszym wniosku dokonano przeglądu 2 istniejących wiążących dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego i przyjęto 11 nowych. W sprawozdaniu Ulvskog ⁽⁵⁾ Parlament Europejski poparł przegląd CMD i wezwał m.in. do rozszerzenia zakresu dyrektywy na substancje działające szkodliwie na rozrodczość, wprowadzenia bardziej restrykcyjnych dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego dla 6 substancji oraz ustalenia wartości przejściowych narażenia, tak aby dać pracodawcom dodatkowy czas na wdrożenie. Parlament podkreślił również, że planowane na 2017 i 2018 r. przeglądy załącznika III do dyrektywy 2004/37/WE powinny obejmować substancje, mieszaniny i procesy takie jak spaliny z silników Diesla, formaldehyd, kadm i jego związki, beryl i jego związki, związki niklu, arsen i jego związki oraz akrylonitryl, lecz nie ograniczać się wyłącznie do nich. Zdecydowana większość grup politycznych poparła kompromisowe rozwiązanie zaproponowane przez Parlament Europejski.

⁽¹⁾ Niderlandzki Krajowy Instytut Zdrowia Publicznego i Środowiska (RIVM), *Work related cancer in the European Union. Size, impact and options for further prevention [Nowotwory pochodzenia zawodowego w UE. Rozmiar, wpływ i możliwości dalszego zapobiegania]*, 2015.

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 89/391/EWG w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.U. L 183 z 29.6.1989, s. 1).

⁽³⁾ Dyrektywa Rady 98/24/WE w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy (Dz.U. L 131 z 5.5.1998, s. 11).

⁽⁴⁾ Dyrektywa Rady 2009/148/WE w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (Dz.U. L 330 z 16.12.2009, s. 28).

⁽⁵⁾ Sprawozdanie Ulvskog.

2.7. Głównym celem drugiego wniosku jest przyjęcie 5 nowych BOELV. Choć mieszaniny WWA (wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych) i odpadowe oleje silnikowe zostały wymienione w załączniku określającym zakres dyrektywy, nie wprowadzono dla nich żadnych dopuszczalnych wartości. W oparciu o własne analizy Komisja zdecydowała, że na obecnym etapie nie należy podejmować żadnych działań w odniesieniu do 5 czynników rakotwórczych⁽⁶⁾.

3. Uwagi ogólne

3.1. Obecnie zakres stosowania CMD ogranicza się do czynników rakotwórczych i mutagenów; należałoby także rozważyć ewentualne rozszerzenie na substancje działające szkodliwie na rozrodczość. Zgodnie z EU-OSHA, „skutki narażenia zawodowego na układ rozrodczy mężczyzn i kobiet mogą się objawiać jako zmiany poziomu hormonów płciowych, zmniejszenie libido i potencji, zaburzenia cyklu menstruacyjnego, przedwczesna menopauza, opóźniona pierwsza miesiączka, dysfunkcja jajników, osłabienie jakości nasienia oraz zmniejszenie męskiej i żeńskiej płodności. Toksyczne poziomy narażenia mogą bezpośrednio uszkadzać komórki nasienia i jajeczka. Narażenie kobiet w ciąży może zaburzyć rozwój płodu (...). Toksyczne poziomy narażenia mogą wywołać wielorakie skutki, np. obumarcie płodu, hipotrofię wewnątrzmaciczną, przedwczesny poród, urazy okołoporodowe, śmierć noworodka, zaburzenia rozwoju kognitywnego oraz zmiany immunologiczne czy nowotwory wieku dziecięcego. Narażenie matek na substancje chemiczne w miejscu pracy może również powodować skażenie mleka. Niektóre substancje chemiczne wykazujące aktywność hormonalną, znane jako substancje zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego, mogą zmieniać działanie układu hormonalnego i tym samym niekorzystnie wpływać na reprodukcję, np. osłabiać jakość nasienia i uszkadzać tkanki rozrodcze u mężczyzn czy powodować pewne dolegliwości ginekologiczne u kobiet”.

3.1.1. Na mocy rozporządzenia REACH i szeregu odrębnych aktów prawnych (w sprawie produktów kosmetycznych, biocydów i pestycydów) czynniki rakotwórcze, mutageny i substancje działające szkodliwie na rozrodczość są traktowane wspólnie jako substancje wzbudzające szczególnie duże obawy. Łączą je pewne wspólne cechy, wśród których wymienić można poważne skutki dla zdrowia, trudności w oszacowaniu ryzyka, ponieważ skutki narażenia często występują po długim okresie utajenia, trudności w zarządzaniu ryzykiem oraz problemy związane z oddziaływaniem różnych substancji występujących w połączeniu ze sobą, czyli narażeniem na działanie co najmniej dwóch różnych substancji czy procesów. W przepisach krajowych kilku państw członkowskich uwzględniono takie podejście przy poparciu partnerów społecznych na szczeblu krajowym. Komitet apeluje do Komisji o przeprowadzenie oceny skutków ewentualnego rozszerzenia zakresu stosowania dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów (CMD) na substancje działające szkodliwie na rozrodczość.

3.2. W strategii UE dotyczącej nowotworów pochodzenia zawodowego należy zwrócić większą uwagę na kobiety.

3.2.1. Schematy narażenia i umiejscowienia nowotworu mogą się różnić między mężczyznami i kobietami. Na przykład rak piersi niezwykle rzadko dotyka mężczyzn, zaś jest najczęściej występującym nowotworem wśród kobiet. Różne rodzaje narażenia zawodowego mogą przyczyniać się do rozwoju raka piersi.

3.2.2. Komitet zdecydowanie wzywa Komisję do bardziej systematycznego uwzględnienia w ramach przeglądu dyrektywy i zmian planowanych na 2018 r. narażenia kobiet na substancje rakotwórcze podczas pracy. Wiele zawodów, w których przeważają kobiety (opieka zdrowotna, sprzątanie, usługi fryzjerskie itp.), wiąże się z narażeniem na pomijane substancje rakotwórcze. Trzeba określić kryteria identyfikacji i klasyfikacji substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego, które przyczyniają się do niektórych chorób nowotworowych. Należy wzmocnić prewencję w odniesieniu do korzystania z produktów cytostatycznych (tj. chemioterapeutyki) w zawodach związanych ze służbą zdrowia. Chociaż promieniowanie jonizujące nie wchodzi w zakres niniejszej opinii, EKES zdecydowanie nalega na potrzebę wzmocnienia innych dyrektyw, a zwłaszcza dyrektywy 2013/59/Euratom.

3.3. Między zainteresowanymi stronami panuje zgoda co do roli i znaczenia BOELV. BOELV są istotne, gdyż pomagają ograniczyć ryzyko, nawet jeżeli nie istnieje żaden bezpieczny poziom narażenia. Muszą one zostać określone na właściwym poziomie, z uwzględnieniem dowodów naukowych i aspektów związanych z wykonalnością.

3.3.1. Niemniej nie ma jednolitej metody obliczania w UE wiążących dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego. Obecnie Komisja podejmuje doraźne działania. W dużym stopniu można by poprawić przejrzystość i spójność. Niektóre BOELV są dobre, podczas gdy inne nie gwarantują wystarczającej ochrony. Zdaniem Komitetu tam, gdzie gra toczy się o ludzkie życie, poziom ambicji musi odpowiadać wyzwaniom.

⁽⁶⁾ Beryl i nieorganiczne związki berylu, heksachlorobenzen (HCB), spaliny z silników Diesla (DEE), pyły i opary powstałe w wyniku przetwarzania kauczuku (RPDF) i 4,4'-Methylene-bis-(2 chloraniline) (MOCA).

3.3.2. Kolejnym czynnikiem jest fakt, że państwa członkowskie stosują różne sposoby podejścia. Niektóre z nich określiły BOELV dla ponad 100 różnych substancji CMR, inne zaś dla mniej niż 10. Poziomy tych wartości mogą się różnić w poszczególnych krajach. Stwarza to trudności dla przedsiębiorstw działających w państwach o zróżnicowanych normach i w niektórych przypadkach może prowadzić do nieuczciwej konkurencji.

3.3.3. Zdaniem EKES-u ważne jest zatem zdefiniowanie przez Komisję wspólnej metodologii ustalania BOELV w dyrektywie w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów. Proces taki powinien obejmować szeroko zakrojone konsultacje z partnerami społecznymi, państwami członkowskimi i innymi zainteresowanymi stronami, w tym organizacjami pozarządowymi. Krajowe doświadczenia pomagają określić dobre praktyki. Komitet sądzi, że należy rozważyć przede wszystkim dwa aspekty:

3.3.3.1. Po pierwsze, zgodność BOELV, aby uniknąć sytuacji, w której pracownicy narażeni na pewne substancje stoją przed większym ryzykiem zachorowania na raka niż pracownicy narażeni na inne substancje. W Niemczech i Niderlandach partnerzy społeczni wspierają podejście oparte na ryzyku. Pomaga to określić BOELV poprzez uwzględnienie poziomu ryzyka jako głównego wyznacznika kompromisu społecznego.

3.3.3.2. Po drugie, BOELV należy określać na podstawie wyników badań naukowych. Trzeba uwzględniać różne czynniki, takie jak wykonalność i możliwości pomiaru poziomów narażenia. Aby pomóc pracodawcom w ustaleniu priorytetów działań prewencyjnych, powinny się one wyraźnie odnosić do poziomu ryzyka związanego z poziomem narażenia.

3.4. W większości przypadków istnieje długi okres utajenia pomiędzy narażeniem na działanie substancji a wystąpieniem nowotworu. EKES uważa zatem za konieczne ochronę narażonych pracowników lub pracowniczek, w przypadku których istnieje ryzyko narażenia, poprzez oferowanie wszystkim narażonym pracownikom kontroli zdrowia przez całe życie w ramach zabezpieczenia społecznego bądź krajowych systemów ochrony zdrowia.

3.5. Komitet zaleca, by w większym stopniu koncentrować się na badaniach naukowych i statystycznych. Nowotwory pochodzenia zawodowego mogą również zostać wywołane przez stres, czynniki organizacyjne (np. praca w systemie zmianowym) itp. Trzeba zwrócić większą uwagę i przeznaczyć więcej środków na zbadanie konsekwencji i potencjalnej synergii połączonego narażenia na różne czynniki, np. chemikalia i czynniki biologiczne i fizyczne, chemikalia i organizacja pracy itp.

3.6. Komitet podkreśla, że wzmocnienie kontroli nad wdrażaniem i stosowaniem CMD to jedna z głównych kwestii, jakimi należy się zająć w związku z ochroną pracowników w miejscu pracy przed czynnikami rakotwórczymi, mutagenami i substancjami działającymi szkodliwie na rozrodczość. Państwa członkowskie powinny dopilnować, by inspektoraty pracy posiadały wystarczające zasoby finansowe i ludzkie w celu wypełniania swoich obowiązków. Jednocześnie należy pomagać przedsiębiorstwom, zwłaszcza MŚP, w przestrzeganiu nowych przepisów. Państwa powinny także natężyć współpracę z Europejską Agencją ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy, która opracowała różne narzędzia będące w stanie poprawić jakość prewencji w miejscu pracy. Jednym z nich jest platforma internetowa ds. interaktywnej oceny ryzyka (OiRA) umożliwiająca tworzenie narzędzi służących do sektorowej oceny ryzyka w dowolnym języku w łatwy i ujednolicony sposób.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Drugi wniosek w sprawie CMD wprowadza BOELV dla 5 dodatkowych substancji rakotwórczych.

4.1.1. *Epichlorohydryna (ECH)* jest czynnikiem rakotwórczym o działaniu bezprogowym. Liczbę narażonych pracowników w UE szacuje się na 43 813. Komisja proponuje BOELV na poziomie $1,9 \text{ mg/m}^3$. 15 państw członkowskich będzie musiało wprowadzić (7) lub uaktualnić (8) dopuszczalne stężenie w środowisku pracy (OEL), aby osiągnąć poziom $1,9 \text{ mg/m}^3$. Szacuje się, że w tych 15 państwach członkowskich jest czynnych zawodowo ok. 69 % narażonych pracowników, którzy skorzystaliby tym samym na lepszej ochronie prawnej w wyniku wprowadzenia BOELV. EKES uważa, że zaproponowana BOELV przyczyniłaby się do zmniejszenia obciążeń związanych z nowotworami pochodzenia zawodowego.

4.1.2. *Dibromek etylenu (EDB)* jest genotoksycznym czynnikiem rakotwórczym o działaniu bezprogowym. Szacuje się, że w UE potencjalnie narażonych na działanie 1,2-dibromoetanu jest mniej niż 8 000 pracowników. Komisja proponuje BOELV na poziomie $0,8 \text{ mg/m}^3$ (0,1 ppm). 20 państw członkowskich będzie musiało wprowadzić (11) lub uaktualnić (9) OEL, aby osiągnąć poziom $0,8 \text{ mg/m}^3$. Szacuje się, że w tych 20 państwach członkowskich jest czynnych zawodowo ok. 81 % narażonych pracowników, którzy skorzystaliby tym samym na lepszej ochronie prawnej w wyniku wprowadzenia BOELV. Oczekuje się, że dodatkowe koszty dla przedsiębiorstw (wśród nich mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw) będą bardzo niskie. EKES uważa, że zaproponowana BOELV przyczyniłaby się do zmniejszenia obciążeń związanych z nowotworami pochodzenia zawodowego.

4.1.3. *Chlorek etylenu (EDC)* jest klasyfikowany jako czynnik rakotwórczy kategorii 1B na mocy rozporządzenia CLP. Potencjalnie narażonych na działanie tego czynnika jest mniej niż 3 000 pracowników w Europie⁽⁷⁾. Komisja proponuje BOELV na poziomie 8,2 mg/m³ lub 2 ppm. 23 państwa członkowskie będą musiały wprowadzić (5) lub uaktualnić (18) OEL, aby osiągnąć poziom 2 ppm, więc oczekuje się, że większość narażonych pracowników skorzysta z lepszej ochrony prawnej. EKES uważa, że zaproponowana BOELV przyczyniłaby się do zmniejszenia obciążeń związanych z nowotworami pochodzenia zawodowego.

4.1.4. *4,4'-metylenodianilina (MDA)* jest genotoksycznym czynnikiem rakotwórczym. Szacuje się, że około 70–140 osób w przemyśle chemicznym jest narażonych na pyły MDA. Liczba osób odczuwających skutki narażenia przez skórę jest znacznie wyższa (szacunkowo między 390 tys. a 3,9 mln pracowników)⁽⁸⁾. Komisja proponuje BOELV na poziomie 0,08 mg/m³. 23 państwa członkowskie będą musiały wprowadzić (12) lub uaktualnić (11) OEL, aby osiągnąć poziom 0,08 mg/m³. EKES uważa, że zaproponowana BOELV przyczyniłaby się do zmniejszenia obciążeń związanych z nowotworami pochodzenia zawodowego.

4.1.5. *Trójchloroetylen (TCE)* jest klasyfikowany przez Międzynarodową Agencję Badań nad Rakiem (IARC) jako czynnik rakotwórczy grupy 2A, a na mocy unijnego rozporządzenia CLP jako substancja rakotwórcza kategorii 1B. Szacuje się, że na TCE narażonych jest potencjalnie ok. 74 tys. pracowników w UE. Komisja proponuje połączenie BOELV na poziomie 54,7 mg/m³ lub 10 ppm oraz dopuszczalnej wartości krótkoterminowego narażenia (STEL) na poziomie 164,1 mg/m³ lub 30 ppm. Z 22 państw członkowskich, które wprowadziły już krajową BOELV dla TWE, 16 przyjęło również STEL. 17 państw członkowskich będzie musiało wprowadzić (6) lub uaktualnić (11) BOELV, aby osiągnąć poziom 54,7 mg/m³ (10 ppm). Szacuje się, że w tych 17 państwach członkowskich czynnych zawodowo jest ok. 74 % narażonych pracowników, którzy skorzystaliby tym samym na lepszej ochronie prawnej w wyniku wprowadzenia OEL. EKES odnotowuje, że w szeregu państw członkowskich wprowadzono niższą BOELV dla trójchloroetylenu, co spotkało się z poparciem organizacji pracodawców i związków zawodowych. Należy dążyć do wprowadzenia niższej BOELV na szczeblu UE, aby zmniejszyć obciążenia związane z nowotworami pochodzenia zawodowego.

4.2. Choć mieszaniny WWA (*wielopierscieniowych węglowodorów aromatycznych*) i odpadowe oleje silnikowe zostały wymienione w załączniku określającym zakres dyrektywy, nie wprowadzono dla nich żadnych dopuszczalnych wartości.

4.2.1. Mieszaniny złożone z *wielopierscieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA)* zawierające benzo[a]piren jako wskaźnik. WWA to szeroka kategoria związków organicznych. EKES uważa, że zaproponowany środek przyczyniłby się do zmniejszenia obciążeń związanych z nowotworami pochodzenia zawodowego.

4.2.2. *Oleje mineralne w postaci odpadowych olejów silnikowych*. Narażenie na oleje mineralne w postaci odpadowych olejów silnikowych może powodować raka skóry. Liczbę narażonych pracowników szacuje się na 1 mln, głównie w sektorze konserwacji i naprawy pojazdów silnikowych. EKES uważa, że proponowany środek przyczyniłby się do zmniejszenia obciążeń związanych z nowotworami pochodzenia zawodowego.

5. Inne substancje lub procesy, które należy uwzględnić

5.1. *Formaldehid (FA)*. Komisja nie zaproponowała BOELV dla formaldehydu. W 2009 r. IARC stwierdziła, że badania na ludziach dowiodły związku przyczynowego formaldehydu z białaczką szpikową. Dostępne informacje na temat FA wystarczają do wprowadzenia OEL, średniej ważonej w przeliczeniu na 8-godzinny okres odniesienia (TWA) i STEL. W oparciu o dostępne dane, SCOEL określa dopuszczalną wartość narażenia zawodowego wynoszącą 0,3 ppm (8h TWA), przy STEL wynoszącym 0,6 ppm. W związku z tym Komitet Doradczy ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy (ACSHW) postanowił zalecić Komisji tę dopuszczalną wartość. W 2016 r. europejscy partnerzy społeczni zwrócili się do Komisji o uwzględnienie zaproponowanych przez SCOEL bezpiecznych dla zdrowia wartości jako BOELV dla tej substancji chemicznej⁽⁹⁾. EKES popiera to wspólne stanowisko i sądzi, że należy przyjąć BOELV.

⁽⁷⁾ Dane za 2009 r.

⁽⁸⁾ Instytut Medycyny (IOM, przemianowany w 2016 r. na HDM), projekt badawczy P937/9 dotyczący 4,4'-metylenodianiliny, maj 2011 r.

⁽⁹⁾ Wniosek EPF, ETUC, ACEA, ETRMA, Formacare i EPRA o uwzględnienie formaldehydu w załączniku III dyrektywy 2004/37/WE w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów, 15 lipca 2016 r.

5.2. *Spaliny z silników Diesla (DEE)* W 2012 r. Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem (IARC) sklasyfikowała wszystkie emisje z silników wysokoprężnych jako rakotwórcze dla człowieka. Według Komisji ponad 3 mln pracowników w Unii Europejskiej jest narażonych na emisje z silników wysokoprężnych w miejscu pracy. Całkowita liczba pracowników narażonych na działanie oparów podczas co najmniej części kariery zawodowej wyniosła 12 mln w 2010 r. Szacuje się, że do roku 2060 wzrośnie do 20 mln. W przeprowadzonej przez Komisję ocenie skutków stwierdza się, że brak przepisów zakazujących narażenia na spaliny z silników Diesla w miejscu pracy będzie przyczyną 230 tys. zgonów w UE w latach 2010–2069.

5.2.1. Głównym argumentem Komisji do wykluczenia DEE z załączników 1 i 3 do dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów jest postulowana trudność ze znalezieniem definicji prawnej rozróżniającej między nowymi i starymi silnikami. Zdaniem EKES-u celem dyrektywy nie jest zdefiniowanie norm technicznych dla silników, lecz ustanowienie definicji prawnej DEE jako procesu rakotwórczego w oparciu o badania naukowe i ocenę IARC. Pracownicy mogą być narażeni w miejscu pracy na spaliny z silników Diesla pochodzące z wielu różnych silników przestrzegających różnych norm dotyczących narażenia. Ważną rolę w charakterystyce narażenia odgrywają również inne czynniki, np. temperatury spalania oraz konserwacja i czyszczenie silników. Można by określić BOELV, który uwzględniałby stężenie węgla elementarnego w powietrzu. Zdaniem Komitetu należy wziąć pod uwagę wnioski SCOEL: „Mimo że dane toksykologiczne podpierają proponowany poziom (być może 0,02 mg DEP/m³ lub poniżej, co odpowiada 0,015 mg EC/m³), dane epidemiologiczne wskazują na znaczne ryzyko wystąpienia choroby nowotworowej już na poziomie narażenia lub nawet poniżej. W związku z tym, na podstawie dostępnych obecnie danych i analiz nie jest możliwe ustanowienie dopuszczalnej wartości narażenia zawodowego, która odpowiednio chroniłaby pracowników. Niemniej dalej gromadzone są i analizowane zarówno dane toksykologiczne, jak i dane epidemiologiczne dotyczące ludzi”⁽¹⁰⁾.

Bruksela, dnia 31 maja 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽¹⁰⁾ Opinia SCOEL nr 403, 2016.